

JOANNA HOBOT-MARCINEK

STARA BABA I GOETHE

Doświadczenie i transgresja starości

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

Stary Poeta i Stara Dionizyjska Baba (łac. *anus ebria*) – to postaci, które sytuują się na dwóch przeciwległych biegunach kulturowych modeli obrazowania oraz przeżywania sędziwego wieku, uchylania zasłony śmierci i przejścia w zaświaty. Tymczasem dla Tadeusza Różewicza, Czesława Miłosza i Jarosława Iwaszkiewicza figura zbuntowanej przeciw śmierci starki staje się literackim tematem, a nawet – zapomnianym, choć archetypicznym – konkurencyjnym względem społecznie preferowanych, wzorcem przeżywania podeszłego wieku. Wspomniani twórcy, zmagający się z doświadczeniem obcości i destrukcji własnego ciała oraz bliską perspektywą jak najbardziej jednostkowej i indywidualnej śmierci, tworzą przekorne i zarazem wnikliwie literackie „auto-portrety” własnej starości, dokonując w swych seniliach transgresji obrazu-kiszy Starego Poety. Na swą przewodniczkę wybierają właśnie Dionizyjską Babę, która w ich oczach staje się rywalką usankcjonowanych przez kulturę postaci „wielkich starców”, takich jak Tolstoj czy Goethe. Za jej przykładem czcigodnemu, poddanemu kulturowemu liftingowi, obliczu starości nadają bakchiczny, syleniczny i zarazem błazeński uśmiech – niekiedy wesoły, niekiedy żalony, ale zawsze poszukujący eschatologii ostatecznej w upojeniu życiem.

„Wnikliwe, erudycyjne studium toposu starości, wyróżniające się oryginalnością i przygotowane z filologiczną kompetencją”.

Z recenzji dr hab. Anny Pilch, prof. UJ

Joanna Hobot-Marcinek (ur. 1969) – literaturoznawca, metodyk, teatrolog, autorka książki *Gra z cenzurą w poezji Nowej Fali 1968–1976* oraz współautorka książki *Stara rebeliantka. Studia nad semantyką obrazu*, pracownik Wydziału Polonistyki UJ.

WYDAWNICTWO

UNIWERSYTETU
JAGIELLOŃSKIEGO

www.wuj.pl

ISBN 978-83-233-3271-8

9 788323 332718